

FEJTÖRŐ.

Közli: Csiszár József.

1. Számítási kérdés:

Valaki bizonyos összeget 6-5 évig 5 százalékkal kamatra ad. Ha ugyanazon összeget 12 év s 9 hónapig 4 százalékkal kamatoztatná, 1850 forinttal több kamatot kapott volna. Mennyi volt a kikölcsönzött összeg?

2. Földrajzi kérdés:

Melyik néger és hamita-semita vegyülékű néptörzs az, amely Abessziniát délen és nyugaton környezi? Magas termékek, izmosak, színük világosabb a négerkénel, harciasak, a számlakkal folyton viszályban állanak. Azonosak a középkori arab geográfusok által említett zend néppel.

3. Történelmi kérdés:

Mikor, kik és hol kötötték az első, és mikor a második szőnyi békét, s ez hány évre hosszabbította meg az előbbit?

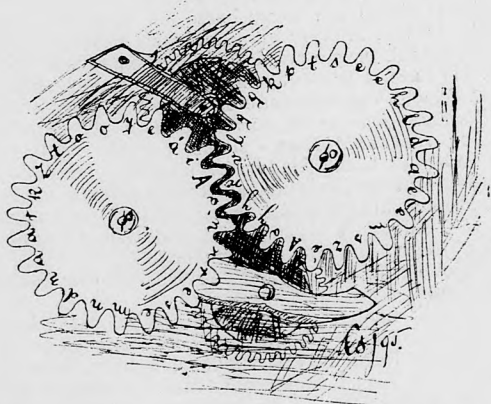
4. Természettudományi kérdés:

Melyik madár az a szalonkafélék (scolopacidae) családjából, amely aránytalanul hosszú lábakkal bír? Forró égő alatt és Ausztráliában él.

5. Vegytani kérdés:

Mi a neve azon vegyületnek, amely az indigónak színtétele által keletkezik, fejlődik tovább a fehérvérképzésnél: nagy, szintelen jegecseket képez, kellemetlen ízű, savakkal sókat ad. Mi a vegyjege?

6. KÉP-TALÁNY.

Megfejtési határidő: szeptember 7. A határidőn túl beérkező megfejtések nem vétetnek figyelembe.

A 33-ik számban közölt fejtörő kérdések megfejtései: Számítási kérdés: 897. Földrajzi kérdés: Mantumba tó. Stanley fedezte fel 1883-ban. — Történelmi kérdés: Fouqué de la Motte Henrik báró. — Természettudományi kérdés: Az egyiptomi ichneumon ragadozó a petymegek (viverrina) családjából. A régi egyiptomiak szentnek tartották. Előfordul Észak-Afrikában és Nyugat-Ázsiában. — Fizikai kérdés: Cassini Giovanni Domenico meghalt 1712-ben. — Képtalány: A babona a hittel él vissza. — Hálórejtvény: Jobb az okos bolond, mint a bolond böles.

«Kosmos» műintézet nyomása, Budapest, VI., Aradi-utca 8.

Helyesen megfejtették: Perl Jenő, Klekner Emil, Nagy Ferencz, Filkorn Jenő, Divéky Adorján, Lányi Ede, Bántó József, Jaszenovics István, Kugel Dávid, Kerékgyártó László, Jerzsabek István, Bogdán Géza, Csiky Kálmán, Fleckenstein János, Bubiics Jenő.

VEGYESEK.

A beiratások a főváros legtöbb intézetében a mai nappal kezdődnek és tartanak szeptember 2., 3. és 4-én. Ugyanezen napokon vannak a javító- és pótvizsgák. A fővárosi középiskolákban a beiratások első és második napján az intézetnek a múlt iskolai évben volt növendékei vétetnek fel, csak azután a más intézetekből jövők. A javító érettségi vizsgák terminusa még nincs megállapítva, de szeptember közepéig bizonyára meg lesz.

Lapunk szerkesztője, dr. Rupp Kornél, e számmal ismét átvette a szerkesztést helyettesítőjétől, dr. Koltai Virgil VIII. ker. főgymn. tanártól s így a hozzá intézett kérdésekre közvetlenül adhat fölvilágosítást. Lapunk előfizetői jól teszik, ha a szerkesztőhöz a vakációban intézett kérdéseiket megisméltik, mert a szünetben felhalmozódott anyagalmazban egy-egy levél könnyen eltévedhetett.

A Tanulók Lapja a fővárosi iskolákban. A Budapest székesfőváros polgármestere 7376. számú átiratában értesítette lapunk kiadóját, a «Kosmos» műintézet és hírlapkiadóvállalatot, hogy a kiadásában megjelenő s a dr. Rupp Kornél főgymn. tanár által szerkesztett «Tanulók Lapja» cz. folyóiratot, mely mint a középiskolai tanulók egyedüli közlönye nem csak szórakoztató olvasmányokkal látja el az ifjúságot, hanem az iskolai tanulmányokra nézve hasznos utmutatásokat nyújt, a fővárosi községi reál, kereskedelmi közép, felsőbb leány és polgári iskoláknak előfizetés mellett leendő beszerzésre ajánlja.

Lapunk terjesztését olvasóink és előfizetőink szives figyelmébe és pártfogásába ajánljuk. Gyűjtőivekkel szivesen szolgál a kiadóhivatal. (VI. Aradi-utca 8. sz.)

Szerkesztői üzenetek.

Kocsis J. Leveléről nincs tudomásom, majd utána nézek. Bikfalvy J. A képrejtvények elég csinosak, csak az a baj, hogy nagyon kicsinyek; esetleg közölhetők. Hirn M. Besorozzuk a közlendők közé. Perl J. Cikkek most került kezembe, persze később, mert már nem időszere. Eltesszük a jövő vakációra. Leopold L. Mai számunkban jön. Emődy G. A vers csinos, de nem lapunkba való. Esetleg átadjuk a Géniusznak. Nagy F. Irja meg, mennyit szánhatna rá, s mi szereznél fogunk. Kugel D. Kérdésére a mostani számban megtalálja a feleletet. Fleckenstein I. Egy forintért megkapja. Több kérdés a jövő számban felelünk.

TANULÓK LAPJA

A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Előfizetési árak:

Egész évre ..... 4 frt.
Fel évre ..... 2 frt.
Negyed évre ..... 1 frt.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTI:

Dr. RUPP KORNÉL
főgymnasiumi tanár.

Kiadja a „Kosmos” műintézet, kő- és
könyvnyomda részvénytársaság.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Budapest, VI., Aradi-utca 8. sz.

HIRDETÉSEK

felvetetnek és jutányosan számítatnak.

JANKY KÁROLY,

a budapesti kegyesrendi főgimnázium igazgatója.

Janky Károly, kegyes-tanítórendi áldozó-pap, állásában követte s Milesz János tanárral a főgimn. igazgató, szül. 1842. január 5. Csák-társulati Évkönyv két évfolyamát szerkesztette. 1875. évtől a mármaros-szigeti gimnázium igazgatója és a társház főnöke, tiz évi ott működése alatt a «mármaros-szigeti daloskörnek» több éven át volt elnöke.

1858. évben felvételt a kegyes-tanítórendi ujoncnöveldebe, gimnáziumi tanulmányait a szegedi főgimnáziumban fejezte be s 1861—62. tanévben a kecskeméti főgimnáziumnál tanárul alkalmaztatott. Tanított ezután Nagy-Kanizsán és Léván. A theologiai tanulmányok után 1867-ben áldozórára szenteltetett.

Veszprémi gimnáziumi tanárkodása után a budapesti főgimnáziumhoz áthelyeztetvén, a magy. kir. tud. egyetemet mint rendkívüli bölcsészethallgató látogatta s 1872. év elején a philosophia, matematika és phisika-tanári oklevelet nyert.

Ezután Szegeden és Temesváron tanított. Itt dr. Szentkláray Jenő tanárt a «Délmagyarországi történelmi és régészeti társulat» titkári

nem szeretetreméltó modoránál fogva is általános tiszteletnek örvend a fővárosban, mint olyan egyén, ki tisztában van pozíciója követelményeivel s azoknak minden tekintetben képes is megfelelni.

IRODALMUNK JELESEI.

— ARCZKÉPCSARNOK. —

TOMPA MIHÁLY.

(1817—1868.)

Tompa Rimaszombatban született 1817-ben, nagy szegénységgel küzdve végezte iskoláit Sárospatakon. A költészet iránti előszeretettel már tanuló korában megnyilatkozott benne, mikor nagy szorgalommal gyűjtögette a meséket és mondákat s már korán (1841) kezdett a nyilvánosság előtt is szerepelni költeményeivel. 1845-ben nevelő lett Eperjesen s itt ismerkedett meg Kerényivel és Petőfivel. Később Pestre ment cenzurára, mert ügyvédnek készült, azonban Bejére ref. papnak hivatván meg, a papi pályára lépett. Itt egészen a szabadságharcig volt, a mikor beállt tábori papnak. 1850-ben Kelemérré ment, honnét a szép hanvai lelkészi állást nyervén el, meg-nősült. Ez időtől kezdve hiveinek, családjának és költészetének élt. Sok csapás érte, mely lelkét egészen megtörte és korai sirba vitte 51 éves korában 1868-ban.

Tompa ama költői triász egyike volt, mely az elnyomás napjaiban

a nemzetet a csüggedéstől megóvta. Az ő áhitata s Arany bölcselme állott a költészet élére, mely fentartotta bennünk az életerőt. Első kötete a Népregék és mondák már 1846-ban megjelent s óriási kelendőségnak örvendett, később Szuhaj Mátyás, Vámosujfalusi jegyző, Pipás kántor című tréfás elbeszélései következtek, majd 1854-ben Virágregéi is megjelentek.

E művek azonban igen különböző természetűek és értékűek. A Népregék és mondák részben a népköltészetből vannak ellesve, részint magának Tompának képzeletéből születtek s forma dolgában is majd mértékes-rimesek, majd nem-

zetiek. Némelyekben igen jól el van találva a népies képzelet naivsága és a hang egyszerűsége, mint a Jávorfáról, Az árvalányhaj, Bojtár, Menedékkő, Halász és aranyhal cziműekben, több másban azonban nem elég a természetesség, refleksiók pótolják a naivságot s a népiesség alig érzik máson, mint a nyelven. A közönséget azonban elragadta a népies tárgy és a kidolgozásnak bizonyos lyrai színezete s a kritika méltán dicsérte e művekben a növényvilág és a vízképek rajzait. Már itt mutatkozott az a mély vonzódás, melylyel Tompa a természet s különösen a növényvilág iránt viselkedett. Később, keleméri magányában órákig elandalgott virágai közt s itt álmodta Virágregéi nagy részét, melyekben a virágok emberi érzésekkel fölruházva szerepelnek, (Az ibolya álmai, Hajnalka), rendszerint jelképes értelemmel.

Azokban bármily tarkák is e művekben a képzelet képei, maga a közönség érezte a mesterkétséget, mely a virágok megszemélyesítésével járt, s az egyhangúságot, mely a gyűjteményt sok gyöngédsége mellett is unalmasá tette.

Tompa egyéb elbeszélései jobbra adomaszerű történetek, a melyekhez háttérül egy-egy ismert korszak járul. Legbecesebb műveit mégis a lyra terén alkotta. Igazi elegikus természet volt, mély, csöndes bánattal, melyet a haza sorsa, családi bajai és saját viszontagságai szültek lelkében, vallásos hittel és bibliás reflexiókkal, melyek nem engedték kétségbeesni (Isten akarata). A természethez való ragaszkodása megjelent itt is, s alig volt költőnk, ki a saját lelkét annyira egyesíteni tudta volna a természet képeivel, mint ő Őszi tájnak kezdetű

híres dalában. Hasonlóképp jellemző oldala lett lyrájának az allegorizálás, mely örökké bizó természetével párosulva Tompát a forradalom után következett szomorú idő leghivatottabb énekesévé avatta. A mit nyíltan nem lehetett elmondani: a nemzet fájdalmát, a bizalom hirdetését, elmondották az ő kitünő allegorizált ódái és elégiái, (A golyához, A madár fiaihoz, Terebélyes nagy fa, A pusztuló erdő, Uj Simeon, Tornáczeremon) az érzés, gondolat és szemlélődés e szerencsés egyesülései.

Népdaljai a legszebbek közé tartoznak, melyeket irodalmunkban találunk s nem egy átment a nép ajkára is (Télen-nyáron pusztán az én lakásom, Alant megyen, Kizöldült az erdő fája stb.); szent beszédeit kenetes egyszerűség lengi át, s Olajág című imái s elmélkedései, melyeket a nők számára írt, a legszebb imádságos könyvek egyike.

Költeményeiben a nemzeti és modern versidomokat használta s mindig zengzetes tudott lenni; nyelvében a magyaros ízt választékossággal s természeti képekben való gazdagsággal egyesítette.

H. C.

♣ kard és lant hőse.

— Történeti regény. —

(23)

Az ifjuság számára írta: GAÁL MÓZES.

Ó, tüzes lélekkel, bölcs elmével, igazságos ítéllettel írott munka vala az, mely mindenha tanúságot tesz arról, hogy a költő Zrinyi nemcsak a szívvel, hanem az eszével is szerette a hazáját. Nem hizelgett a magyarok gyöngéinek, mint a czifra szavakkal kényükre-kedvükre játszó oratorok, hanem reá mutatott az égető sebekre, és sürgette, hogy orvosolni kell azokat, a torzsalkodásokra, és követelte, hogy meg kell azokról a magyarnak feledkeznie; a zabolatlanságra, és elítélte azt hatalmas korholó igékkel . . .

Olvasták e, nem-e, vajjon ki adhatna arról számot? . . . S ha olvasták is, hány szívben maradt meg a nyomós tanulság? Hányan ismerték el a magyar urak közül:

— Bizony . . . bizony nem beszél hiabavaló dolgokat az a horvát bán. Vegyük azt szívünkre, kövessük tanácsait, mert csak úgy lehet ügyünknek jobbra fordulása.

A legnagyobb rész mégis így gondolkozott: — Nem mind igaz, a mit nyomtatásban olvasunk. A magyarnak átok ül a nyakán; nem ő az oka a sok rendbéli nyomorúságnak, azért hát megvigasztalni és biztatni kellene, nem

pedig fenyegetni, mint holmi éretlen síhedert. Eb ura fakó! A ki többet tehet, ám tegyen, uszni a sodró ár ellenében nem való okos embernek.

Igy szenvedett a mostoha körülmények miatt hajótörést ennek a diéső magyar hadvezérnek minden dicséretes igyekezete.

A kiknek szent kötelessége lett volna, hogy tiszta szándokát valójában megértsek, azok nem értették meg; a kik a magyarral egyet nem értettek, azok féltékenyen nézték hatalmas terveit s mindenütt gátat emeltek törekvései ellenében.

Olyan volt, mint a vakmerő kormányos, ki látja a hullámok tornyosodását, kezébe szorítja az evezőlapátot, neki vág törhetetlen bizalommal, nem félvén attól, hogy felfordítja a retentő forgatag, sziklaparthoz csapja csolnakával együtt, s talán még az sem lesz, a ki egy könyvet ejtsen felette, ha elnyelik a habok.

És nem jutott még sem eszébe, hogy hüvelyébe dugja a kardot, ott hagyja az áldatlan mezőt, mely diésőség helyett tövist terem számára, hogy visszavonuljon sértett szívvel, a szelid muzsa karjában feledje tört teményeit, s elkeseregje szívének ő nagy fájdalmát. Fény, gazdagság megadhatták volna a módot hozzá, hogy örömeit keresse az életnek . . . csak hogy szívében éit az eszme, a hazaszeretet tüze lobogott, ennek a melege eltette, ennek a lelkesítő szava irányozta tetteit . . . Még ha akar vala, sem tud más lenni . . .

Az olyan jellemek, mint ő volt, apostolai és mártírjai egyaránt nagy eszméiknek.

Tenni akart, tennie kellett.

Kiadta a parancsot minden alattvalójának, hogy a Mura partján várát kell építeni, erős várát, védőbástyát a magyar hazának török ellenében. Órálló bástyája legyen a végeknek, mely farkas szemet néz délnek, megfékezi Kanizsát. Ötszáz ember dolgozzék szakadatlanul árkok ásásán, kőfal rakásán, erdők hatalmas szálfái inogjanak fejszecsapások alatt, csákány törje a sziklás hegy kebelét; vas forraszsza össze a koczka-köveket; emberi ügyesség hajtsa igába a folyót. S míg dolgozik a munkás nép hozzáértő ügyességgel: védje őket fegyveres őrizet Kanizsa felől, Eszék felől.

A horvát bán kiadta a parancsot s volt, a ki teljesítse minden aggodalom nélkül.

Míg béke-bontást felpanaszolni Konstantinápolyból Bécsbe fut a török követ, s míg Bécsből leérkezik a császár üzenete, addig állania kell a falaknak. Ha pedig eszébe jutna a kanizsai pasának, hogy megakadályozza, majd megtanítja emberségre a bán.

Felépült Zerín-vára.

Török követ járta Bécsset, iszonyuan fenyegetőzött a fényes ábrázatu padisah nevében. Volt oka rá, hogy a rettenetes horvát bánt bevádolja a német császár előtt. Senki ugy meg nem keserítette Sztambul urát, mint ez a vaskezű gyaur vezér.

Bécsben viszontag összetanakodtak. Telve voltak aggodalommal, hogy immár megbomlik megint a béke s annak oka a nyugtalan bán lesz; arra nem gondoltak, hogy a török is, meg a császár is eléggé megbontották már a békét, mikor az erdélyi dolgokban összekeveredtek.

Hanem hát a tiltó parancs is későn érkezett volna, mert Zrínyi nem hiába sürgette a vár felépítését, nem is ok nélkül csináltatta, ezt még bécsi elfogultsággal sem mondhatták volna.

Jó a török ellenében egy végvár, még ha olyan nyomoruságos is, minőnek Montecuccoli lefestette Zrínyi új várát. Mert azt csak nem ismerhette el a megsértett császári fővezér, hogy a magyar Zrínyi erős várát is tud építtetni.

Pedig erős volt az a hevenyében épített vár, igen alkalmas helyen feküdt, védte a Mura, védte a Dráva, nehéz volt a hozzáférhetés, jól összeróttak a koczkakövek. Maga a bán örködött fölőtte, dolgozott, mint a utolsó napszámos, naponta három óra hosszáig talicskázta a követ, járt kezére a kömiveseknek.

Mikéntha lelki szemei előtt lebegett volna eszményképének, a nagy Hunyadi Mátyásnak képe, a ki Gómörben megkapáltatta az évésben-ivásban eltörődött magyar urakat. Az a kéz, mely tollat forgatott, formát ölni megsegíté lelkének magasztos álmait; a mely ellenség szívébe utat nyitott életoló karddal a sápadt halálnak; a kéz, melyhez hódoló alázattal békelt ezer meg ezer jobbágy: elég erős lehetett arra is, hogy targonczáján követ görgessen nap izzó hevében a föld népével egy sorban . . .

Milyen éltetőnek kellett lenni annak a szeretnek, mely az ő nagy szívében lakozott.

Vajjon nem dobta volna-e le kezéből a napszámosok szerszámát, ha belepillant a jövőbe és meglátja, hogy minő sors vár erre az ő várára . . . ?

Bizony jótékony a végzet, hogy fátyollal borítja el a jövendőt . . .

Büszke örömmel vonult be új várába a horvát bán, megcsinálta, megvédte, most hadd tüszköljön a török.

A török nagyvezér mértéktelen való kegyel-

mében selyem zsinórral kedveskedett Achmed pasának, ki uraskodik vala Kanizsán, s a ki nem vette a szívére, hogy megtámadja a várát építő horvát bánt. A selyemzsinór pedig tudvalevőleg igen drága ajándék, csak akkor szokták küldeni Sztambulból, ha a fényes ábrázatu szultánnak egy-egy fejre van szüksége.

Küldtek Achmed helyett egy másik basát, ki Ázsiában igen szép nevet szerzett magának embertelen kegyetlensége révén. Ez majd szemébe néz a horvát bánnak is, úgy gondolták.

Hiszen igaz, no, szemébe nézett, de nem köszönte meg, mert olyan csufosan megszalasztotta a horvát bán, hogy akár Ázsiába sem áttalott volna visszazaladni.

Zerínvár felépült, Achmed Köprili nagyvezér ezenközben meghalt és az ifjú nagyvezér: Amhád, a nagy ur parancsára megindította a háborút Magyarország ellen.

Zrínyi Miklós jól számított. Tudta, hogy az erdélyi dolgoknak csak ez lehet a következménye.

Kard ki kard!

Vajjon nyilik-e alkalom, hogy ugy szolgálja a hazáját, a mint szolgálni kívánná?

(Folytatása következik.)

Reviczky Gyula.

A Tanulók Lapja irodalmi pályázatán kitüntetett dolgozat.

Irta: KRAUSZ ALADÁR.

«A költő és a sorsharag egy anyaméhől született». Joggal melléje tehetné volna Petőfi a «magyar» jelzőt. Szívünk elfacsarodik s a kétségbeesés keserősége gyülemlik össze lelkünkben, ha irodalmunk jelesei közül nem egynek életén végig tekintünk. Hány volt olyan, ki csak magának énekel, mint csalogány az erdő vad bogán, s addig zengedezett, míg szíve megszakadt beléje, azután eltemette a kiviruló moh, a lehulló levelek zörgő rétege!

Irtóztatós sors! Kezdve Virág Benedeken, a horációsi lelkü dalnokon, ki éhen hal s kinek végső vonaglásait csak egy doromboló czirnos s egy kotkodácsoló tyúk láthatják. A boldogtalan Kerényi hazájától távol, számkivetésben sorvad el s Czako Zsigmond, drámánk reménye, életunva golyót röpít agyába.

De ez még kevés. Az említettek nemzetük tetszésnyilatkozataiban részesültek, a bámulat borostyánkoszorujából nem egy levél jutott nekik. Ám mit szóljunk a költő életéhez, ki lángelméje szüleményeit hatás nélkül hangoz-

tatja el a pusztában, ki, mint izzó faklya, önmagát emészt fel s haldokoltában élvezheti csak azon keserű örömet, hogy munkázkodása felköltötte a nemzet figyelmét.

Szőrnyü végzet lebegett Reviczky Gyula élete fölött. Ezen emberben lelkileg megtestesült a bibliai Lázár sorsa. Boldogtalanabb nem létezett a föld hátán, mint ő. Abrányi Emil irtóztatva látja őt feltűnni egy rémálmában. Rutul pusztul el ez a költői tehetség, melyhez hasonló nem létezett a mi újabb magyar irodalmunkban. Képzetelem előtt úgy emelkedik fel, mint egy fekete, magányos szikla a tengerben, melyhez habra hab loccsan s gyászos zugással török meg rajta.

Nem czéлом eszthetikai tanulmányt írni Reviczkyről, csak érdekes költői egyéniségét és szívvilágát akarom nagy vonásokban visszatükröztetni. A ki elolvassa költeményeit, elolvasta életét. Hisz önmaga éneklé:

Hazugságot sohsem irtam:
Az igazság hangja legszebb,
Visszazendül dalaimban
Vallomása életemnek.

Mi volt Reviczky pályája? Szenvedés, szenvedés és ismét szenvedés. Más költő aranyos színekbe öltöztetve, könyben ázó szemmel, édesbuz hangon idézi föl ifjúkora kedves emlékeit, ő nála arról — semmi. Még alig gagyogott — úgy mond — s már megismerkedett azzal a kínzó rémmel, a magánygyal. Zsenge korában megfosztja a halál szüleitől s ő előtte tárva áll a rideg, prózai élet. A létért való küzdelem durva kézzel törölte le az ideális ábrándok csillámló himporát, nem csoda, hogy érdessé, fanyarrá vált valója. Egész férfikora elkeseredett küzdelem a sorssal, mely nyommasztó vaskarjával sujtotta őt. Szintelen szűrőbűző fokai képezték. S jött a hozzá hasonló emberek letörője, a tüdőbaj és ő hasztalan menekült Italia derüs ege alá!

A czéltalan küzködések, a tragikus költői pályája őt irodalmunk egyik legnagyobb pesszímistájává avatták; az epika és dráma két óriási sötét írója, Kemény és Madách mellé méltán sorakozik a lyra legfőbb pesszímistája: Reviczky Gyula.

Jóllehet ő izröl-izre szubjektív természet volt és igazi élvezévdalást végzett saját lelkén, azért távol maradt tőle a pesszímizmus híres áramlata, a világfájdalmasság, eme sajátos nézlet, a beteges kor művészi kinövése, melyben feljajdult a múlt század vége s Werther

keservei az egész földrészt megragadták, melyet később a világfájdalom Homerja, Byron kápráztatott el. Ámde hogy van az, hogy, míg Bácsmegeyi és Fanny, e női Werther gyötrelmei megrikatták egész Magyarországot, addig Reviczky hasztalan tárta ki énye sebeit, holott a kor izlése oly nagyon nem változott?

Reviczky már ifjuságában elzengte kétségbeesése szózatát. Hiába keressük nála a zsengekor apró örömeit, futó bánatát, élvezetes leírásait és könnyelmű filozofiáját, az «Ifjuságom» cz. kötetben már kiforrott egyéniség lép elénk. Mint lélek a testhez, úgy hozzáértő költői lét-alapjához azon felfogás, azon hangulat, melynek utolsó leheletéig hive maradt. A fájdalom költészetét művelte ő s az valamennyi árnyalataiban, a legapróbb nuance-okig fölkelhető nála. Mint csecsemő emleből a tejet, úgy szítja ő saját énjéből a kesergés dalait. S e hang oly csökönyösen egybeolvadt egyéniségével, hogy Reviczky le nem vetközte volna azt, változott volna bár derüstre sorsa. A borus gondolat és érzélem egyre küzdenek szívében, mely körülmény bizonyos hamleti ingadozást szül költészetében.

Nem is ismerek költőt, kinek muzsája rokon lenne az övével, a német Lenau Miklóson kívül. Közös keserű a sorsuk, ugyanazon kielégithetlen sovargás forrt mindkettőjük lelkében s ugyanazt juttatták írásban is érvényre.

Reviczky az «Ifjuságom»-ban elvesző ifjúkora fölött tünődik és epekedik: «Virágszakasztó, dalfakasztó május havam ah, odalett!» Sajátos jelenség! Életének ezen szaka csak bú meg bánat váltakozása vala, töviselnél egyéb nem termelt számára. És ő mégis ragaszkodott hozzá, fájlalta mulását. E különös ellenmondás csak pesszímizmusának igazoltságát tanúsítja meg, hogy mennyire ráillenek a költő szavai:

Multadban nincs öröm,
Jövődben nincs remény.

Meghatóan tárul elénk e versgyűjteményből, hogy mindenütt köd lebeg előtte s hogy mennyire átkos neki a rideg való, melyben tengődik. Kesergései közepette távolról csap felé a multak fuvalma, mely azonban meg nem vigasztalhatja.

Reviczky lelki világában rendkívüli részt foglal el a szerelem érzete. Ez is mily sajátos, visszás alakban jelenik meg nála, elütve költőinknek gyakorta minta szerinti, tulhajtott, mesterkéltszenvedelmétől.

(Folytatása következik.)

Radivoj és Juranics.

(Zrinyiász, IX. ének.)

(2)

— A Tanulók Lapja számára. —

Írta: KEMÉNY ALADÁR.

A bajtársak künn álltak a magános éjszakában. Némán szoritották meg egymás kezét és elindultak az ellen tábora felé, mely, mint fojtó ércgyűrű, övezte körül Szigetet.

Halk léptekkel haladtak előre, éles kardjuk ölésre készen villogott jobbjukban. Jókör jöttek. Előre diadalmi ünnepet ültek a törökök sikerük fejében s a tilalmas bor folyt patakban, elkábítván keletnek ahhoz nem szokott fiait. Részség okozta álomban heverték a harczosok szanaszét. Vesztükre!

Öldökölve hatolt előre a két hős, szablják dolgozott, mint a halál angyala. Vérben ázva maradtak el az ozmánok, egy sóhaj nélkül kellett elesniök. Hullák jelölték Radivoj és Juranics irtóztatos utját: be sok jó vitézt küldtek másvilágra, kik vérmes reményektől duzzadozva hagyták el Ázsia kies virányait.

És már két tábort láttak maguk mögött az uttörök. Vakmerően rontottak a sátorokba, szörnű vérfürdőt készítve mindenütt. Behatoltak ezek közül egybe, melynek diszes külseje, hétbojtos lófarka jelzi, hogy magasrangu személyiség tartja itten székét. Pislogó mécses vet derengő fényt; benn dagadó kereveten alszik egy aggastyán, — hófehér szakállá elömlő mellén. Ez Kadilesker, a főpap. Juranics ugy sajnálja megölni a tisztességes patriarchát, de hiába, végzetét ez sem kerülheti el: az éles kard elválasztja fejét törzsökétől — Lám, mily csalóka a jövendőmondás: a jámbor megjósolta magáról, hogy életépárja mellett fejezi be nyugodalmasan életét!

A leeső test zöreijére azonban fölriad Kadilesker szolgálja. Segítségért akar kiáltani, de a szót torkán szegezi Juranics fegyvere. Holtan roskad össze ez is.

— Jerünk bajtárs, — zendült meg most Radivoj hangja, — elég volt már a vérontás! Vesztünkét okozhatja a tulhajtott vakmerőség. Kis távolra van innen a tábor széle s ott megtalálhatjuk a kivezető ösvényt.

Tovább haladtak a vitézek. A sátrak erdejéből csakugyan el is értek egy tisztásra, melynek végén pagony sötétlített. A hold teljes fényében uszott a tiszta égen és ezüst sugarival elárastotta a térséget. Radivoj és Juranics feladatuk megoldásának boldog tudatában tág tüdővel szittták be a balzsamos illatot, mit a fuvalom feléjük vitt. Hirtelen azonban lódo-

bogás hallatszott föl, megremegtetve hőseink szívét.

— Ezek a portyázó tatárok! suttogta Radivoj, magával vonva társát. Fussunk, különben elvesztünk!

Robantak az erdő felé. De már késő volt: szemük elé tűntek a tatárok hosszú dárdái. Vágatva közelednek, élükön Idriz zagatár jár. Vad rivalgásuk tanúsítja, hogy a holdfénynél észrevették a menekülőket.

Radivoj szinte repült. Már be is fogadta az erdő uttalan bozótja, elrejtette a cserje; a tüske és hajlós iszalag, megannyi oltalmazó az üldözők elől. A hős kimerülve hanyatlott le egy bokor tövébe, de nyomban fel is pattant. Haja égnek állott, szíve hevesen dobogott.

— Juranics, Juranics! Hol vagy, édes társam?

Kesergő kiáltásaira csak a dévaj visszhang felelgetett.

— Hát elmaradtál tőlem, én hűséges barátom? Kegyetlen pogány kényére jutottál, ugy-e? Jaj neked és jaj nekem is!

Visszarohant: tüske megtépdeste, ág megvérezte. Föl sem vette. El is jutott a tisztásra s ime, ott látta Juranicsot megköttözve, a tatárok közepette. Baráti szívébe mintha tört maradtak volna. Elordította magát dühös fájdalomában s előrántva iját, nyilazni kezdett. Suhogtak a halálhozó nyilak s jobbra balra döltek az átszegzett tatárok. Az ellenség hűledezve tágít, babonás eszük azt hiszi, hogy az ég menesztí rájuk e vést. Idriz zagatár felbőszülve rántja ki görbe szabljáját.

— Hej, te átkozott gyauro, meglakolsz te ezért! Halál a fejedre! s felvillog kezében a fegyver.

— Állj meg, állj meg ember! ordit Radivoj s elötör a sűrűségből. Én rajtam végezz, ne ezen az ártatlanon!

De már késő. Lezapott a kard s Juranics szép arcját véres borítá el. Megimbolygott a teste és lehanyatlott szép lassan a zöld füre: akárcsak a virág, melyre ráhajt ekéjével a kíméletlen pór s kidönti töstül.

Mint a himoroszlán, melytől párját ragadják el, szökött előre Radivoj. Senki sem tarthatja föl, két utját álló tatárt levág s egyenesen Idrizre tör. A tatár ijedten hátrál, de a boszuló barát irtóztatos csapása kettészakítja testét.

Most az egész tatárság szilajan ront rá Radivojra. Soha így ember még nem viaskodott, mint ő; a gypet köröskörül holttestek fedik, minden vágása egy halál. Szántalan

sebből vérzik a hős, elvégre is megtörik és holtan terül le Juranicsához. Testük egymás mellett fekszik, véruik egy csermelybe ömlik és talán lelkük is egyszerre jut isten elé.

Hogy hol porlanak kihült csontjaik, senki sem tudja: csak regösök zengik, költők dalolják hallatlan hősiességüket, nemes önfeláldozásukat és magasztalják is örökön örökké!

(Vége.)

A kis hős.

A Tanulók Lapja irodalmi pályázatán egy db. arannyal jutalmazott elbeszélés.

A régi, városi gimnázium udvarán megcsendült a harang. Harsány, éles hangja zugva verődött el a visszhangos folyosók közt, be a tantermekbe.

Dél volt, s az osztályok egymásután ontották a fiatal sereget. Vidám lármával tolong az ifjuság lefelé a lépcsőn, mely mélyen dübörgött a léptek és ugrások alatt.

Minden terem kiürült már, a folyosók is elhagyatva állnak, csak leghátul, az egyik kisebb folyosó végén ödöng még néhány diak. Egy-egy közel lakó pajtasra várnak a negyedik osztályból, kivel együtt szoktak hazajárni. Hanem sokáig kell várniok... Tessék! a közel Ferenczrendi kolostor tornyában már elütötte a negyedet is és belül meg sem mozdulnak. Pedig ott van valamennyi; olykor kihangzik az osztályfő mély férfihangja s az a különös zsongás, mely egy készülődő, óráját végzett osztály sajátos ismertető jele.

Egyszerre csak az is elnémul. Olyan csend van belől, hogy a kint ögyelgő fiuk szintén ijedten lépnek közel a csukott ajtóhoz.

— Mi történik ott belül?

A terem ajtaja hirtelen, minden zaj nélkül megnyílik s előbb az osztályfő, utána a fiuk kilépnek a folyosóra. Semmi láрма, nevetés, pajkoskodás, valami megdöbbenés-féle ül mind-egyik arczán; szótlanul mennek, egynemelyik halvány is.

Magán, a különben hidegvérű osztályfőn is meglátszik, hogy kihozta valami sodrából. A folyosó végén megáll, s mintha eszébe jutott volna valami, újra visszaküldi a fiukat az osztályba.

— Az ügygyel még ma kell végeznünk; várják meg mindnyájan. A kit hivatok, bejőn dolgozósobámba.

Mikor oda belép, egyik tanártársa már ott várja.

— Nagyon sokáig tartott az előadásod, alig

győztem a végét bevárni, — szól ez, miután kollegájával kezet szoritott.

A másik nem felelt azonnal, néhányszor fel s alá járt, aztán társa felé fordult:

— Hallatlan dolog! Megfoghatatlan! — tört ki belőle, — képzeld, kérlek, lopás történt az osztályomban.

— Hogyan? Azok a jóra való gyerekek? No ezt nem hittem volna, — felel rá ez meglepetve.

— Én még most sem hihetem. Megfejtethetlen előttem az egész. Már befejeztem az előadást s indulok kifelé, mikor feláll Csonka Béla, ismered, az az életrevaló, csupa tűz gyerek, s ijedten jelenti, hogy tárczája elvesztett azzal a 15 frttal, melyet a fiuk egymás közt majálásra gyűjtöttek. Ó volt a pénztárosuk. Az óra előtt zsebében volt a pénz, mert egyik fiu akkor fizette le részét. De mikor az előadás végén kabátjába nyul, zsebe üres. Megdörgáltam, miért nem vigyáz jobban, a többinek pedig meghagytam, hogy előkeressék, mert addig nem bocsátok haza senkit. Keresik, keresik, de a tárcza nincs meg! A dolog komolyodni kezdett, felszólítottam őket, ha talán valaki tréfából eldugta, adja elő, nem lesz semmi büntetés. Nem jelentkezett senki. Mikor ennek sem lett foganatja s láttam, hogy legtöbbször szinte követeli a megmotozást, ki akarja tüntetni ártatlanságát, megbízta Temesy Palit, első tanulót, vizsgálja meg őket. Végig kutatta valamennyit, de hiába, nem talált semmit. Akkor a látszat kedvéért őt motoztam meg és felső kabátja belső zsebében megtalálom a tárczát. Nos, mit szólsz, kérlek, ehhez?

— Hallatlan, igazán szörnyűség!

E pillanatban megnyílt az ajtó s a kis Dávid Jani, a tanulók egyike hozta be a könyveket.

— Köszönöm, fiam. Tedd oda az asztalra. No, szegény fiu, alig bírod. Miért nem hozta be Cseri Géza, hisz ő szokta ezt végezni?

— Megkért, hogy én tegyem, mert neki még a táblát kell letörölnie.

A kis Dávid Jani nagyon sápadt volt. Amugy sem telt arca egészen beesett; szeme körül az elfojtott sirástól veres karika támadt. Tanárja is észrevette, mennyire ki van kelve színéből, szánakozva lépett hozzá és megsimogatta.

— Látod, egészen elhalványodtál bele, nem neked való az. No, kint a friss levegő majd helyrehoz.

Mikor Jani kiment, a másik tanár nem állhatta meg szó nélkül.

— Elkényeztetted a fiukat, nem kell rajtuk mindent észrevenni.

— Ez egygyel kivételt teszek. Nagyon ked-

velem. Csendes, jó fiu, a gyermeki őszinteség csak úgy sugárzik ki szeméből. Ugy látszik az hatott rá, hogy Temesynél találtam meg a tárczát, a ki távoli rokona és náluk is van ellátáson. A jómódu fiuért szülei szépen fizetnek és Jani özvegy édes anyja csaknem egyedül ebből él meg.

A másik tanár kalapjához nyult.

— Nem akarom jelenlétemmel zavarni a fiukat. Még egyszer, jó sikert!

— Köszönöm. Isten veled! Ha meglátod kint a kis Janit, küldd be, kérlek, hozzám!

A belépő Dávid Janival magához hivatá aztán az osztály legidősebb, legkomolyabb tanulóját, Csery Gézát.

— Mondd meg, fiam, Csery Gézának, ha le-törölte a táblát, jöjjön be hozzám!

— Igen is, — felelt a kis fiu s szolgálatkészen sietett ki a szobából.

A szőlített bement, bent is maradt egy ideig. Jani addig kikönyökölt a folyosó nyitott ablakán, melyen át a tavaszi szél kellemes, üde levegőt hajtott be. Lenézett az iskola udvarára, melyet minden oldalról körülzártak a régi épület zöldes-fehér falai. Elhagyott, csendes volt a nagy épület. A sétautak porában csak néhány veréb fürdött csiripelve és zajongva. Itt nem látta senki, itt szabad volt sirnia. Mig könyei végig csordultak beesett arcán, törte fejét, töprengett, hogyan lenne jobb. Hallgassak? vagy valljak? Nem fűzhette tovább gondolatait, mert a szoba ajtaja megnyílt és Csery Géza kipirult arczal ment el mellette. Jani megragadta társa karját s izgatottan kérde tőle: — Mit mondottál a tanár urnak?

(Folytatása következik.)

☞ pipa. ☜

Theuriet A. elbeszélése.

A Tanulók Lapja irod. pályázatán egy db. arannyal jutalmazott fordítás.

Nem tudom, áhitozik-e annyira a mai fiatal-ság a dohányzás gyönyörűsége után, mint mi hajdanában, tizenhárom-tizennégy éves korunk-ban. Lehetséges-e, hogy ez kiment volna a divatból? Elég az hozzá, hogy mikor én tizen-negyedik esztendőmet tiptartam, a füstölés a tiltott gyümölcs ingerével csiklandozott; az élvezetek előzőének és a férfikor jogának rém-lett előttünk, szivarkát rágicsálva menni végig városkánk utcáin. Iskolai szünetek alatt meg-átalkodott kitartással igyekeztük magunkat a dohányzás fáradságos művészetében tökéletesi-

teni. Fájdalom azonban, szüleink nem igen becéztek bennünket s fillérekben nem igen bővelkedtek zsebeink; így hát azon voltunk, hogy a drága szivarokat olcsóbb segédszerek-vel pótoljuk. Ilyképpen a vadbércse száraz, rostos szálai, ha két csombók közé dugtuk, kéklő, bodor füsttel áltattak; ámde ez meg az illatban hagyott hátra sok kívánni valót, miért is egy szép nap az izetlen vadbércsét mentaleve-lekkel váltottam föl s nagy komolyan szittam krajezáros pipámból. De ez ujdonszerűség va-rázsa csak kevés időre elégitett ki, beleuntam a menta patika-szagába és igazi dohány, igazi pipa után vágyakoztam, melyet mesterkéz ké-szített s mely tisztességet hoz gazdájára, minőt a mi negyedünkben hívatásos dohányzóink ajka közt szoktam látni.

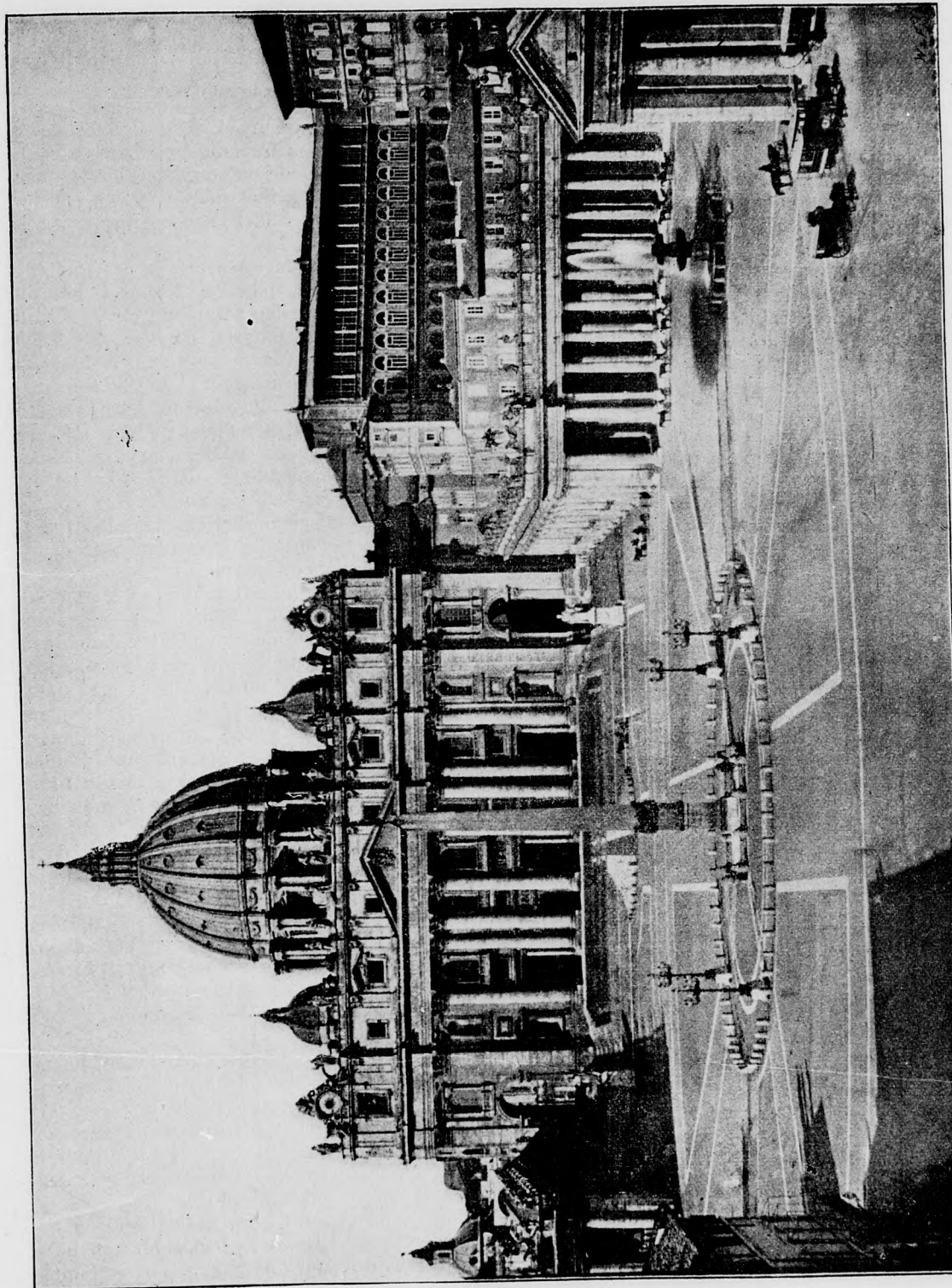
Különösen egy ilyen gerjesztett bámulatra és irigységre. Szatócs volt, Bigeardnak hitták, üzlete szemközt feküdt a mienkkel a Bourg-utzában. Mikor a java dolog ideje érkezett, mindig ott láttam Bigeardot ablakfülkéjében, a mint kényelmesen kiterpeszkedett s kezében vaskos pipájával, szorgosan pöfékelt. Ebéd után, midőn az utca megelélnkült a munkások zsi-bongó jövés-menésétől, kik dolgukra siettek, csak ott találtam a helyén, a mint füstfelhőbe burkolózva emésztgette ebédjét. Merő csodának tetszett nekem a pipája, annak meggyfaszára, sárgás tajtékkupája, ezüst foglalata. Szüntelen azt nyeltem a szememmel, éjszaka róla ál-modtam.

— Oh ez a Bigeard, micsoda henye ember! morgolódott apám. Örökké foga közt a pipa! Füstölésen jár az esze, nem az üzletén!

Apám, a szikár, sovány és serény ember, kész ellentéte volt Bigeardnak. Egész áldott nap fűszerkereskedésében forgolódott és dolgos életet folytatott Honorine hugával egyetemben, ki vén kisasszony maradt. Péchoin nagyapám meg, bár nyugalomba vonult, idejét azzal töltötte, hogy a nagy kertet művelte házunk mögött.

Honorine néném és nagyapó engem nagyban kényeztettek, ám apámmal másképp állt a do-log. Ő a gyermeknevelést a szó szoros értel-mében spártailag fogta föl s keményen megfe-nyitett a legkisebb csinyért. Gyűlölte a restséget és Bigeard kifogyhatatlan pipája meg szertelen tunyálkodása szörnyen bosszantotta. A hány-szor csak kirakatunk üvegén keresztül megpillantotta a szomszédot, a mint füstfelhőtől körülveve sütkérezett a napon, vállat vont s így duruzsolta a foga között:

— Rosz vége lesz!

A római Sz. Péter-templom.

Tényleg roszt vége is lett. Fölkelvén egy reggel, a szomszéd üzlet zárt ajtaján sárge hirdető lapot láttam fityegni.

Bigeard csödbe került s a hirdetés a boldogtalan szatócs árúinak és ingóságainak bírói elárverezését tette közzé.

— Nem megjósoltam! — kiáltá apám, az elégtelenség nem minden árnya nélkül. Ime, mire visz a dohányzás, kávézás, meg a többi renyheség, a mi már vele jár... Szolgáljon ez neked példa gyanánt, Claude... Bigeard megsemmisült, elpusztult, tönkrement... Mi más most, mint züllött ember! — S a mily hangon apám a «züllött» szót kiejtette, kiérzett belőle az a megvetés és méltatlankodás, melylyel ez a dolog a tisztességes, pontos kereskedőt eltöltötte.

Részemről, megvallom, ez esetben leginkább a Bigeard szép pipájának sorsa érdekelt... Köttyavetyére bocsátják ezt is, vagy a bukott ember megtartja magának vigaszul?... Égtem a vágytól, tudomást szerezni róla és sokért nem adtam volna, ha tanuja lehetek vala az árverezésnek; szerencsétlenségre épp iskolaidő alatt ment végbe s Péchoin papa nem értett fréfát e tekintetben. Bele kellett tehát nyugodnom a könyörtelen végzetbe, de az egész előadás alatt másra sem gondoltam, mint a tajtékpióra, meg arra a szerencsés fickóra, ki tulajdonába keríti. Szórakozottságom kétszáz versebe került, mit rám tanárom, a szemfüles Dordelu kiszabott. Midőn tehát Vergiliusból kapott feladatomban izzadtam, elérkeztem az első idyll eme verséhez:

«Et iam summa procul silvarum culmina fumant», s ime ugy rémlett, mintha szemem elé tűnnék Bigeard gomolygó pipája a látóhatár szélén.

Több mint egy hétig évődtem ezen a gondolaton. Már-már lankadóban volt, mikor egy reggel a kollegiumból visszatértemben tekintetem Miroufle zsinbárus kirakatára vetődött. E porlepte boltocskának zürzavaros rendtelensége, elrongyolt karosszékei, tarka-barka lim-lomjai, virágvázái, kitömött madarai és ósdi mordályai fölkeltették kíváncsiságomat s ösztönszerűleg megálltam. S ime, alig pillantottam a czókókra, hevesen rázkódtam össze.

A kirakat közepében, régi óra és strassburgi levesestál mellett hirtelen szemembe ötlött Bigeard remek pipája. Ott hevert lagymatagon egy rózsaszín gyapottokban.

(Folyt. következik.)

© francia forradalom fanulságai.

— Ajánlva a magyar ifjuságnak. —

A múlt század alkonyán végig süvöltött egész Európán a francia forradalom vihara, a mely megrázta a középkori alkotmányépületek korhadt oszlopait, trónokat döntött le a porba, vérrel áztatta a földet és megtisztította a levegőt.

Hány erős tölgyet csavart ki a földből? Hány magot vitt magával a francia nemzet szívéből az egész világ talajába? Mennyi bünt és mennyi szépet, nemeset temetett el? Hány családot tett földönfutóvá és hány családnak épített boldog házitűzhelyet? Ki tudná megmondani?! Zivatar volt, melyből termékenyítő eső esik, vihar volt, a melyből villámok csaptak le. Alig pár év és mégis nagyszerű korszak a világtörténelemben! Régi közmondás, hogy a történelmi az élet mestere. Viharból is lehet tanulni, megismerhetjük az embereket, a kik a vihart okozták; hasonmásukat megtaláljuk másutt, más időben, a jelenben és a jövőben is; megtanulhatjuk, mikor nem boldog és mikor megelégedett valamely nép. Megtanulhatjuk, hogy az eszmét megölni nem szabad soha. Soha. Az eszme él, mert az nem mulandó, nem anyag, a mely porból lett és azzá lesz, hanem a szellem egy szikrája, a mely szellem marad örökre. Nem, soha! Az eszméket megölni nem lehet. Éppen ezért az eszmék nagyszerű harczaiból a jövőnek is tanulhatunk.

A francia forradalom pedig az eszmék halhatatlan harcza volt. Elyomták a nemzetet, elnyomták minden szabadabb törekvést, de a nép fájdalmas sohajai nem veszték el, hanem hatalmas, majd menyörgéshez hasonló kiáltássá egyesültek. Liberté, Egalité, Fraternité. Ez a kiáltás végig zúgott az Atlanti oceántól a Kaukázusig, ez a kiáltás visszhangzott később a hetáriák és a vörössipkások megható küzdelmeiben, szóval, ez a kiáltás megmaradt a levegőben.

Gyakran tapasztaljuk, hogy az államok ügyeinek vezetői megfedekeznek arról, hogy a népnek is van szíve. A velencei kalmár fájló jaja mintha a világ minden elnyomott népére vonatkoznék. «Ha megszurtok, nem vérezünk-e, ha megmérgezték, nem halunk-e meg, ha megbántotok, ne álljunk-e boszút? . . .»

XIV. Lajos udvarát fény vette körül, a korona ragyogása eljutott a legkisebb kunyhóba is; a merkantilizmus dús gazdag iparos-állammá tette a francia népet. Anyagi javak nélkül éppenséggel nem szűkölködtek az alsóbb néprétegek sem. Jaj azonban annak, a kinek

meleg a szobája, de szíve hideg! A francia népnek tele volt a gyomra, de a lelki világa üres volt, vagy pedig telve fájdalommal. XIV. Lajos teljes mértékben érvényesítette jelmondatát: «L'état c'est moi!» Mintha csak a középkor gőgös szultánjainak szava csengene fülünkbe: «Valamint egy ur van az égben, akként legyen a földön is...» A francia nyelv és irodalom elérte virágzása tetőpontját, de a francia népnek nem volt szabadsága.

Pedig szabadság a népek eltető napja, a mely körül kicsiny bolygók a nemzetek. Már pedig képes-e pótolni a korona büszke fénye a meleget árasztó nap áldásos ragyogását? Nem. XIV. Lajos nem engedte kisütni a naprendszer középpontját. Sötét volt. Am XIV. Lajos is a föld porába került. Epour si mouve. És a föld mégis mozgott tovább. XIV. Lajost felváltotta XV. Lajos. A korlátlan egyeduralkodó mintaképét tették benne a sirba, a mikor meghalt.

Alatta is boldogtalan volt a francia nép. Pompadour asszony pazarolt. A polgárság aludt. A nép sirt. XVI. Lajos lépett a trónra, a mikor már a pohár csordultig megtelt. Elődei vetették a szelet, ő aratta a vihart. Legnagyobb baja az volt, hogy nem rendelkezett a szükséges lelki erővel.

Az események vadul zúgó árja sodorta őt tova, nem tudta senki, hova? Csak a teremítő isten. Kitért a rettenetes francia forradalom. A király feje is porba hullt már; azóta egy század repült tova . . .

A történelem itélkezik. Igazságosan és őszintén. Am historia est magistra vitae. Vonjuk le a nagy forradalomból a tanulságokat. Igazságosan és őszintén.

Az imént röviden visszpillantottunk a francia forradalom közvetlen előzményeire, a melyekből kitűnik, hogy a XVIII. század alkonyát megelőző időben a korlátlan abszolútizmus uralkodott a francziák hazájában.

Nem egy eset van a történelemben, a mely érdekes tanubizonyság arra, hogy minden elnyomás vértanukat szül. Így történt a francia forradalomban is. Évszázadok mélységes bünei, könyörtelen elnyomása, féktelen pazarlása ér véget 1792 vel. De hogy véget érjen, vérek kellett folynia. Megtanulhatjuk tehát a forradalomból első sorban, hogy a hurt egy ideig feszíteni lehet ugyan, de végre biztosan elpatlan. Az uralkodóknak nemzetük érületével és vérmérsékletével is számot kell mindenkor vetniök.

(Vége következik.)

© Egy lucullusi vendégség.

Irta: KÁRPÁTI KELEMEN

(2. folytatás.)

Lucullus is készen volt már toilette-jével, végzett a testgyakorlással, fürdözéssel, hajfürteit felsüttette, körmeit megkeféltette, felrakta ékszereit és végig nézvéen magát még egyszer a nagy ezüst tükörben, így szóló udvarmesteréhez:

«Mindnyájan megérkeztek már a vendégek, Ictus?!»

«Mindnyájan uram! felelt az udvarmester, az egy Cicero kivételével, ki bocsánatot kér, hogy a Pompeiben megejtendő aedil-választás miatt kitüntető meghívásodnak nem engedelmekedhetik. Cotta és Glabrio kocsin érkeztek Bajae-ból, Cegethus, a büszke néptribun, Cumeből lovagolt hozzád, Cassus, Manilius, Catullus szintén falaid közt vannak.

«Jól van, Ictus! vigyázz szavamra! Ma, holnap és az egész héten a legrégebb borokat hordasd fel vendégeinknek. Zárd be a kapukat, ne ereszd senkit sem ki sem be. Ha a készlet elfogy, zálogosítsd el aranyodat, ezüstöt, ékszereimet és összes vagyonomat, és légy rajta, hogy falaim között az élvezetek mámore soha se hagyja el vendégeimet. Most pedig rajta, gyűjtsd össze őket az atriumban és jelentsd, hogy mikor mehetnek üdvözlésükre.»

Nemsokára szétnyílik a terem nehéz függönye és kilenc rózsakoszorúval díszített ifjú kíséretében belép Lucullus, fején damaszkesi rózsákiból és mirtusból font koszorúval.

A szokásos ölelések, csók és üdvözlések után vidám hangulatban levő vendégeit a szomszédos Apolló terembe vezeti, miután előbb a házi isteneknek a szokott módon áldozott.

Egy alig észrevehető intésére az udvarmester kijeleli a vendégek helyeit.

A szolgák ügyesen húzzák le saruikat, ibolyakoszorúkkal díszítik homlokaikat és végül safránynedvvel vegyített langyos vizet hordoznak körül ezüst talakon, melyben ujjukat mosták a hatalmas étvágnak örvendő vendégek. Majd az étlapot hordozzák körül, melynek programját helyeslő fejbőlintások között veszik tudomásul. Kezdetét veszi az ebéd a gustatoriummal, a lakoma bevezető és étvágyszerző részével. Négy megtermett rabszolga lép be a terembe, vállaikon egy nagy tálcán gúla alakban felhalmozott és edényekkel körül bástyázott csemegerakást cipelve. A rakás közepéből téstából készített, valódi tollakkal

feldisített ezüst páva emelkedik ki élethű pozitúrában. Valamely elrejtett gépezet szüntelen mozgásban tartja fejét és igazgyöngy szemével büszkén tekintget diszes környezetére. Jobbján ritka angolnak lebegtetik finom ezüstlemezekből készült uszonyaik, a ciprusi salátalevelek zöldjében tarka-barka tojások között félig nyílt osztrigák hevernek, balról az aranytálcán granátalmák szórják mosolyaikat, ezek mellett az izzó serpenyő felett sülő kalbászok illata versenyez a ravennai spárga és szicíliai dinnye illatával.

A piaristák budapesti házának városháztéri homlokzata.

Az étvágyat és a szemet egyaránt ingerlő ezen diszes rakás csakhamar széthull a szakács kezei alatt. A szétdarabolt csemege kis ezüst tányérokra kerül a vendégek elé, kik ujjai segélyével csakhamar hozzálátnak a fogyasztáshoz és vetélkedő csemegés között nyeldek az izletes falatokat.

Majd a mulsum-ot, a mézből és új borból kevert italt töltögetik a serlegekbe, mire hirtelen megváltozik az eddig nyomottnak tetsző hangulat.

Kedélyes társalgásba ereszkednek és már annyira bele merültek az eszmék cserélteté-

sébe, hogy alig vették észre a főudvarmestert, ki a tulajdonképeni ebéd kezdetét jött jelenteni.

Az asztalt leszedték, körül hordozták a vizes kannát és törülközőket, melyekbe a vendégek zsirtól megtisztított nedves ujjukat törölték.

Az ebéd első fogása — prima mensa — szintén meglepetéssel kezdődött. Bámulva szemléltek a meghívottak az asztalra került fázánt, melyet az aggódó anyai szeretet jelképezésére azon állapotban alkotott meg a szakács

művészet, midőn 9 kis csirkéjével egy láthatatlan ellenség elől iparkodik menekülni. Feje hátra van fordulva, tollazata kuszált, szárnyait kiterjeszti, hogy reszkető kicsinyjeinek biztos menhelyet készítsen.

A csudálkozás nem tartott soká, mert a könnyület nem ismerő szakács csakhamar megfosztja tollazatától, ketté hasítja testét, melyből szarvasgomba, új borsó és más ritka főzelek ömlik az alája tartott tálba, a megmellesztett csirkék pedig átváltoztak izletesen elkészített fenyvesekké és fürjékké. (Folyt. köv.)

Jelentés

a Tanulók Lapja 2-ik irodalmi pályázatáról.

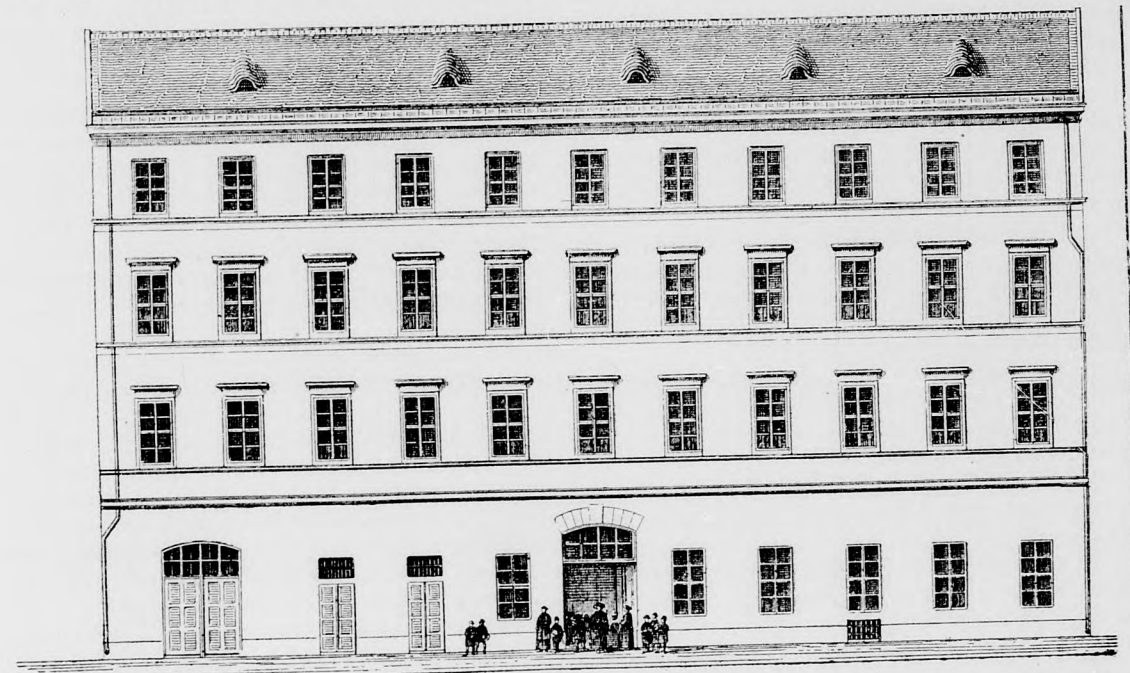
(Vége.)

A 3. tételre (Bármely költemény, mely lehet leíró, elbeszélő vagy lyrai) a következő versek érkeztek be: 1. A csillagok (jelige: Tette fel). 2. Nézd a költőt (jelige nélkül). 3. Az élet és «Serkentés» (jeligéjük: Nunquam retro). 4. Az ima (jelige: Isten, kit a böles). 5. Édes anyámhoz (jelige: Egyszerű az ének stb.). 6. A nem-

kíván stb.). 23. Dalnok és honvéd (jelige: Egy kezében stb.). 24. Póka (jelige nélkül). 25. Az elhagyott (jelige: A bánat egy nagy ocean). 26. Három bimbó (jelige 8).

A 4. sz. tételre beérkezett pályázatok közül a jutalomra méltatott két szerző rejtvényein kívül csak a következők voltak pályázatra bocsáthatók: 1. Képtalány (jelige: Többet észszel). 2. Sakkrejtvény (jelige nélkül). 3. Képrejtvény (jelige: Hazám), — melyek mindegyikét a bíráló bizottság esetleg közlésre méltónak ítélte.

Az 5. tételre hirdetett pályázat meddő ma-

Az új gimnáziumnak a belső udvarra néző homlokzata.

zet csillaga (jelige: Küzdj és bizva bizzál). 7. Isten veled (jelige: Multadban nincs öröm). 8. Este a falun (jelige: Arany kalászszaal ékes rónaság). 9. A honszeretet (jelige nélkül). 10. Ilonkához (jelige nélkül). 11. Szent kereszt csodája (jelige: Qui studet optatam . . .). 12. Adósságaim (jelige: Zsebem üres). 13. Egy sirhant (jelige: A fájdalom nemesít). 14. Vissza vágyom (jelige: A költészet fája életem). 15. Barátság (jelige nélkül). 16. A régi vár (jelige: Munka után). 17. Hit, remény, szeretet (jelige: Szeresd a hazát). 18. Szülőföldemen (jelige: Egyszerű dal). 19. Epigrammák (jelige: Kavicsok). 20. Az apostol (jelige: Fel fogok támadni siromból). 21. Hajdan és most (jelige: Szirt, mi vagy). 22. A hazaszeretet (jelige: Hazát

radt. Ennek magyarázatát abban találjuk, hogy előfizetőink a kérdést nem értették meg. A tétel ez volt: «Eredeti rajz, mely a lapban közölhető legyen. Feldolgozható bármely tárgy, csak az a fő, hogy olyan eszmét fejezzon ki, mely lapunk irányának megfelel». Érkeztek is pályamunkák, de nem szabadkézi rajzok, a mit mi kívántunk, hanem irodalmi rajzok. E tétel kitűzésénél mi olyan rajzra gondoltunk, melyet kép gyanánt közölhetünk s így a beszély-rajzok e pályázatra nem fogadhatók el. A beküldött ilyenü rajzok közül a Tanulók Lapjában való esetleges közlésre méltók: 1. Rajz a majom-életből, írta Breiner Pál, 2. Junius végén (jelige: Hazádnak rendületlenül stb.)

A 6. számú fordításra a következő dolgoza-

tokat kaptuk: 1. Hymnus Franciaországhoz (költ., jelige: :). 2. A ritka jutalom (jelige nélkül). 3. Félreértés és következményei (jelige: A subordinatio a föltétlen engedelmesség). 4. A hárfa (jelige: Labor vincit omnia). 5. Az én vörösbegyem (jelige: Minden kezdet nehéz). 6. A három gyűrű története (jelige: Küzdj és bízva bizzál). 7. A csodás megszabadulás és A virágcserep (jelige: Lassan előre). 8. A pária (jelige: Tudod, mi az erő). 9. A pipa (jelige: Szabatosság). 10. A buvár (jelige nélkül). 11. Az éhínség kenyere (jelige: A fáradság ne hátráljon). 12. Hassan (jelige: Hősök leszünk stb.). 13. A leányszív (jelige: Ismerkedjünk meg más népek irodalmával). 14. Sanzio Rafael (jelige nélkül). 15. Rózsa—Rózsika (jelige: Ora et labora). 16. Rege a három csodavirágról (jelige: Pro Deo et patria). 17. Az arany (jelige nélkül). 18. Utazás az Adriai tengeren (jelige: Kitartás). 19. Az olvasásról és könyvekről. 20. Az elámitott tolvaj.

A beérkezett pályázatokat átvizsgálva a bizottság, mely dr. Koltai Virgil, dr. Horváth Cyrill és dr. Rupp Kornél főgimn. tanárokból állott, a kitűzött jutalmakat a következő munkák szerzőinek ítélte:

1. Az értekezésre kitűzött egy db. aranyat. «Reviczky Gyula» cz. tanulmány szerzőjének. Szerzője: *Krausz Aladár*, székesfehérvári főgimn. 8. oszt. tanuló.

2. Az eredeti elbeszélésre kitűzött 1 db. aranyat «A kis hős» című elbeszélés szerzőjének.*

3. A költemény-pályázatra beérkezett munkák közt jutalmazásra méltó nem volt. Alább megemlítjük, a melyeket közlésre méltóknak ítélünk.

4. A negyedik tétel pályadíját 4 koronáról hatra emelve *Csiszár József* keresk. akadémiai tanuló képrejtvényeiért nyerte el, míg *Moslósy Andor*, a pályázati föltételektől eltérőleg, külön két korona jutalomban részesült képrejtvényeiért.

5. A rajz-pályázat meddő volt.

6. A jó fordításra kitűzött Uhland költeményei helyett, a költemény-pályázat ki nem adható egy darab aranyát «A pipa» című francia fordítás szerzőjének ítéltek. Szerzője ennek is *Krausz Aladár* székesfehérvári főgimn. 8. o. tanuló.

A bizottság ezen kívül a Tanulók Lapjában való közlésre alkalmasnak találta a következő munkákat:

I. Az értekezések közül: 1. Vergil Aeneiseinek ismertetése, szerzője Németh Lajos. 2. A történelem tanulmányozásának haszna.* 3. A növények táplálkozása és szaporodása, szerzője

Vidákovic Dániel. 4. A francia forradalom tanulságai, szerzője Leopold Lajos. 5. A drámai és epikai szerkesztés és jellemzés különbsége, szerzője Bikfalvy József. 6. A vagyon.* 7. A villanyosság történeti fejlődése, szerzője Stein Mór. 8. A természetfölötti az emberiség történetében, szerzője Hochwarther Kálmán. 9. Az önműködő vizlőkő kos, szerzője Barabás Sándor. 10. Arany J. mint balladaköltő, szerzője Kún Béla. 11. A szónoklat jelentősége és helyes fogalma.* 12. A nagy napok emléke, szerzője Neumann Vilmos. 13. A műemlékekről, szerzője Rosenheim Samu. 14. Az önképzés eszközei a tanulókorban, szerzője Müller Jenő. 15. Petőfi hazafias lyrája, szerzője Schleiffer Frigyes.

II. Az elbeszélések közül: 1. Kleptománia, szerzője Vargha Gábor. 2. Az áldozatra kész kapitány, szerzője Németh Péter. 3. A vad vadász, szerzője Bergl Izidor. 4. A csillagok.* 5. Sebzett harcósok, szerzője Grób Béla. 6. Murányvár elfoglalása (nagy átdolgozással).* 7. Ki szegénynek ad, Istennek ad (javítás mellett), szerzője Davidovics Dezső. 8. Török Bálint elfogatása.*

III. A versek közül: 1. Három bimbó (csak rövidítve), szerzője Bikfalvy József. 2. Az elhagyott, szerzője Borbély Zoltán. 3. Póka, (figyelemreméltó költemény, az 5-ik versszaka teljesen ros, némi átdolgozásra szorul az egész) szerzője Grób Béla. 4. A dalnok és honvéd, szerzője Kún Béla. 5. A hazaszeretet.* 6. Mult és jelen, szerzője Rosenheim Samu. 7. Az apostol, szerzője Leopold Lajos. 8. Epigrammák, szerzője Kovács József.

IV. A fordítások közül: 1. Az elámitott tolvaj.* 2. Az olvasásról és könyvekről.* 3. Utazás az Adriai tengeren, szerzője Csiszár József. 4. Az arany, szerzője Porde Gyula. 5. Rege a három csodavirágról, szerzője Fleckenstein János. 6. Rózsa—Rózsika, szerzője Trosztler Jakab. 7. Sanzio Rafael, szerzője Heidelberg Márton. 7. A leányszív, szerzője Müller Jenő. 8. Hasszan.* 9. Az éhínség kenyere.* 10. A buvár (vers).* 11. A pária, szerzője Deutsch Sándor. 12. Hymnus Franciaországhoz, szerzője Bikfalvy József.

A pályatételnek nem felel meg: «A Vásárhely geológiája és Arad» című dolgozat; a «Triász» cz. allegorikus kép (mely esetleg közölhető), Az éji ör körutja

A versek közül nagy átdolgozásra szorul A nemzet csillaga cz. költemény.

A *-gal jelölt dolgozatok jelíges levelei hiányzanak, felszólítjuk tehát az illetőket, hogy nevüket tudássá a szerkesztőséggel.

Jó kis történet, de nem a Tanulók Lapjába való a «Mikor a jázmin virágzik» cz. elbeszélés, a «Falusi kép» című rajz s «A hársfa» című fordítás; gyengébbek: az «Édes apám» és az «Alkonyat» cz. rajzok.

Harmadik irodalmi pályázatunkat október első felében fogjuk kitűzni, azon reményben, hogy annak eredménye minőség tekintetében most lejárt pályázatunkat jóval felül fogja mulni s előfizetőink nemes ambícióval fognak a derék versenyen résztvenni.

E reményben köszönti derék ifju barátait

a *Tanulók Lapja* szerkesztősége.

IRODALOM.

Gábor Áron ágyuöntő műhelye. Az 1848–49. magyar szabadságharc története című nagy illusztrált munkából most jelent meg a 43. füzet, melyben Gracza György az erdélyi események nyomán rendkívül érdekesen írja le Gábor Áron, a székely hős kézdivásárhelyi ágyuöntő gyárát. Olvasván a kitűnő munka ezen részét, szinte magunk előtt látjuk Gábor Áront, a mint buzdit, munkál és harezol. A füzet egykoru képei ezek: Görgei hadi pénztára, Várvédelmi eszköz, Gunykép a Charivári 1848-iki éleztábról, Janku és vezértársai, Oláh lándzsa, melylyel a Brády-családot legyilkolták, Háromszék népe 1848-ban, Háromszék vezérférjai, A gyoroki nemzetörtség zászlaja, Damjanich tábornok ismeretlen arczképe, Kiss Ernő honvédtábornok pisztolyai, Komáromi vár-fogoly munkája 1851-ben.

A **magyar nemzet története** című tiz kötetes nagy munkának (millenniumi kiadás) harmadik kötetéből (Anjouk-kora) az Athenaeum kiadásában megjelent a 33., 34., 35-ik füzet szebbnél-szebb szövegekkel és műmellékletekkel. A szövegben Poór Antal megkezdi az «Anjouk-korának» második könyvét, melynek czime «Károly Róbert külpolitikája». Az első fejezetben Zára és Velence, valamint a horvát-dalmátországi zavarokról; a második fejezetben pedig a Szerbiával való összeköttetésről és a havasalföldi hadjáratról; a harmadik fejezetben aztán a nyugati politikáról: végül a negyedik fejezetben Károly király családi viszonyairól és utolsó éveiről szól a szerző alaposan, vonzó és világos történelmi stílusban Egyes füzet ára 30 kr. Előfizetés negyedévre 3 frt 60 kr. Félévre 7 frt 20 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

Szalay-Baróti: A magyar nemzet története című munka 19-ik füzeté a szokott díszes kiállításban jelent meg. Ezen füzettel a derék munka II. kötete veszi kezdetét az Anjouk-korával. Az Anjouk korát dr. Baróti Lajos írja s a megjelent füzet Róbert Károly uralkodását tárgyalja. A füzethez két melléklet van csatolva, az egyik Nagy Lajos király udvarát mutatja be, a mely hű másolata a Képes Krónika czimlapjának, a másik a magyarok vándorlásának térképe, tervezte

dr. Baróti Lajos, rajzolta Hatschek Ignác; ezenkívül számos, a szöveg közé nyomott képpel. A munka általában megérdemli azt az öszinte rokonszenvet, melylyel a közönség fogadta és folyton kíséri. Előfizetéseket Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) könyvkiadóczég még folyton elfogad füzetekenként 30 kr-ával. A most megjelent kötetet pedig 1 frtos részletre is kapni.

FEJTÖRŐ.

1. Számtani kérdés:

Melyik az a háromjegyű szám, a mely 7, 21, 42, 84 el osztva, maradékol mindig 1-et ad? (Fábian László.)

2. Földrajzi kérdés:

Melyik az a dunántúli város, a mely egy megye székhelye, a törökök idejében nevezetes központja volt a Délvidéknek, a honnan portyázni indultak a török csapatok. Nagy Lajos korában híres egyeteme volt, jelenleg főgimnáziuma s főreáliskolája van; püspöki székhely, latin és német nevét templomai után kapta.

3. Történelmi kérdés:

Ki volt az a német császár, a ki II. Calixt római pápával a wormszi konkordatumot megkötötte. Mikor történt e békekötés?

4. Természetrajzi kérdés.

Melyik az a növény, a melynek gyökere orsó idomu, virágai aprók, fehér színűek, pártája és porzója 5, a termés széthasadó, az ernyősök rendjébe tartozik.

5. KIRÁLYSÉTA.

Beküldő: Fábian László és Miklós.

a	fi	gyütt	E	kam	lik	el
nán	kül	ú	ván	zött	si	Gyor
a	Ho*	Hó	dor	kő	tak	san
pa	ban	ná	la	gyek	pa	
jü	tak	Ma	nak	he	kon	a
if	megy	De	gas	lé	vel	lá
az	mig	Csüg	gedt	si	pé	Szik

Megfejtési határidő: szeptember 14. A határidőn tul beérkező megfejtések nem vétetnek figyelembe.

A 34-ik számban közölt fejtörő kérdések megfejtései: Számtani kérdés: A-nak 447, B-nek 341 és C-nek 149 koronája van. — Földrajzi kérdés: Mezőhegyes, Turkeve, Mező-Tur, Keve. — Történelmi

kérdés: Mucius Gajus M. Scaevola. Bátorságának jeleül jobb kezét az oltár tüzén elégette. — **Természetrajzi kérdés:** Fehér fagyöngy (album). A fakinfélék (loranthaceae) rendjébe tartozik. Leginkább a tölgylákon szeret élni. — **Mértani kérdés:** A kisebbik koczka éle 5, a nagyobbiké 8 m. A kisebbik koczka térfogata 125, a nagyobbiké 512 m³. — **Kép-talány:** Tengődik, mint Toldi Miklós lova a szemeten.

Helyesen megfejtették: Perl Jenő, Jerzsabek István, Filkorn Jenő, Mraz Gusztáv, Frankó Ferencz, Szabó András, Balogh Ödön, Grüner Rezső, Horváth Jenő, Jaszenovics István, Gedeon Albert, Kis Pál, Beregi Aladár, Kovács Jenő, Szabó Sándor, Molnár Imre, Bartha Jenő, Hoffmann Ödön, Rácz Lajos, Engel Manó, Bak Győző, Berger László, Pataki István, Harsányi Péter, Prettenhofer Elek, Takács István, Gál Sándor, Kis Lajos.

A jutalmat, 1 darab szépirodalmi könyvet Balogh Ödön nyerte el, lakik: Miskolcz. Nyil-utca 25. sz., kinek a kiadóhivatal a könyvet elküldi.

VEGYESEK.

Az V. ker. állami főreáliskolában (Markó-utca) a közoktatásügyi miniszter engedelméből még egy (3-dik) első osztályt nyitottak. Ez osztályba a tanulókat szept. 5-én és 6-án irták be.

Gimnázium Beregszászon. A vallás- és közoktatási miniszterium engedélye folytán a beregszászi állami alreáliskola első osztálya az 1895—96. tanévre már gimnáziumi jelleggel nyílt meg.

Kereskedelmi középiskolák. A fő- és székváros a II., VI. és IX. kerületben kereskedelmi középiskolákat állított fel, melyek a többi középiskolákkal (gimnázium, reál) egyenlő rangúak s a tanulók azon előnyöket élvezik, melyeket az állami középiskolák tanulói. Fő céljuk ezen intézeteknek az, hogy a kereskedői pályára készülők magasabb szakszerű kiképzést nyerjenek.

Gyászhir. Kovács Endre budapesti főgimnáziumi 6. oszt. tanuló 16 éves korában elhunyt. Temetése aug. 29-én ment végbe a kiváló tehetségű, szorgalmas ifjunak. — Feleden Csáktornyai Lajos reáltanuló tüdőgyulladásban meghalt. Csak 12 éves volt s egyetlen gyermeke bánatos szülőinek. Nyugodjanak békében!

Életmentő deákok. A budai Császár-fürdőben a múlt héten három deák fürdött. Kenesei János és Vargha István vígan lubiczoltak a nagy uszodában, míg Schwarcz János, a ki egy évvel idősebb volt náluk, csak a nem uszók részére fentartott helyen próbálta az uszótempókat. A két jó barát addig ingerkedett Schwarczczal, míg az, hogy bátorságát megmutassa, bevágott a nagy uszodába, de pár pillanat alatt a víz alá merült. Kenesei és

Vargha megijedtek, de azért rögtön segítségére siettek társuknak, a kit igen könnyen kiemelték kellemetlen helyzetéből. Schwarczcznak nem történt más baja, csak egy kis vizet ivott, de ez is elég volt neki arra, hogy megfogadja, hogy többet nem megy a nagy uszodába, — míg jól meg nem tanul uszni.

A szorgalmas deák. Egy bécsi lapban olvassuk, hogy Bécsben valami Früchtl Tivadar nevű gimnáziumi tanuló, egy bécsi nagykereskedő fia, a ki melleleg megemlitve rendkívül eszes és szorgalmas ifju volt, az év végén, mikor a gimnázium második osztályát elvégezte, két nagyobb társával fogadott, hogy a szünetben minden segítség nélkül megtanul görögül és Xenophon Anabasisából lefordít 30 fejezetet. A fiu beváltotta ígéretét, kitünően megtanulta a görög grammatikát és hozzá 800 görög szót, s tudását egy társaságban, melyben szakértők is voltak jelen, bemutatta. A fogadást, melynek tárgya egy pneumatikus bicikli volt, megnyerte, melyet másnap a két fogadó szülőitől, a kik szintén vagyonos emkerek, meg is kapott. A nevezett lap megjegyzi, hogy a fiu naponként nyolcz órát tanult, s a tanulás alatt három kilót vesztett testsúlyából, a mi csak előnyére vált, mert a kis Früchtl nagyon vaskos kis fiu volt.

Lapunk terjesztését olvasóink és előfizetőink szives figyelmébe és pártfogásába ajánljuk. Gyűjtőivekkel szivesen szolgál a kiadóhivatal. (VI. Aradi-utca 8. sz.)

Szerkesztői üzenetek.

Czigler M. Szilágyi Béla antiqvariuma Váci-körút 26. sz. alatt van. **Rapoch A.** Bekötési táblánk még nincs, ha lesz, okvetlenül közöljük az árát is. **Schiller B.** Bármikor szivesen látjuk. Most egyelőre el vagyunk látva közleményekkel, de majd azért a sor a küldendőkre is rákerül. **Bóbita E.** Üdvözlét. Megkaptuk a küldöttet, csak légy szives kívárni, míg közölhetjük. **Dr. Szigeti István.** Szives figyelmedet köszönöm, mindenben kívánságod szerint járok el. **Kleckner E.** Üdvözlét. **Baruch E.** Az anyag oly nagy, hogy valószínűleg a jövő évben is eltart a Tört. Album. Ha sok megrendelő lesz, akkor lesz bekötési tábla. **Bikfalvy J.** A dolgozat jó volt s tévedésből került a pályamunkák közé. Az eredményt mai számunk közli. **Massilon.** Attól függ, hogy milyen; a pályázat eredménye szép volt s így egyelőre azon munkákból közlünk, melyeket közlésre méltóknak találtunk. A kérdezett tárgyat érdemes földolgozni, s ha jól megcsinálja, közöljük is. **Grób B.** Keressen fel a szerkesztőségben d. u. 5 és 6 óra között. **Névtelen levelekre** nem válaszolunk. **R. Géza.** «A vándor színész» nem közölhető. **S. E.** Meg van, majd kikeressük, s így nem kell elküldenie. **Réthy K.** Eppen azért, hogy új előfizetőink is a teljes gyűjtemény birtokában legyenek, s mivel a Tanulók Lapja múlt évfolyamából csak 10 példányunk van még, tehát egy könnyen meg sem szerezhető, elhatároztuk, hogy a múlt évfolyamban közölt írók arcképeit újra kiadjuk ugyanazon szöveggel, mint tavaly, s ezt meg is kezdtük Petőfi életrajzával.

«Kosmos» müintézet nyomása, Budapest, VI., Aradi-utca 8.

TANULÓK LAPJA

A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Előfizetési árak:
Egész évre ... .. 4 frt.
Fél évre ... .. 2 frt.
Negyed évre ... .. 1 frt.
Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTI:
Dr. RUPP KORNÉL
főgymnasiumi tanár.

Kiadja a „Kosmos” müintézet, kő- és könyvnyomda részvenytársaság.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:
Budapest, VI., Aradi-utca 8. sz.

HIRDETÉSEK
felvételnek és jutányosan számítatnak.

LÁSZLÓ FŐHERCZEG.

A legmagyarabb főherczegnek, Józsefnek fia, a husz éves László főherczeg, a mult pénteken d. e. 10 óra 40 perczkor meghalt. Hétfőn, szept. 2-ikán Kis-Jenőn vadászott s egy vadmacskát lőtt, melyet a lövés nem ölt meg, a kis főherczeg, hogy az állat ne kinlódjék, puskája tusával agyonverte, miközben a fegyverében levő második töltés elsült s a golyó lábába hatolt. László főherczeg összeesett s így találták meg őt sok idő mulva kísérei. Az orvososi segély is csak későn érkezett, ezért

a kíséret úgy, ahogy bekötözte a főherczeg sebet, a mely a leggonosabb orvososi kezelés mellett is üszkösödést és vérmérgezést vont maga után s a fiatal főherczeg 4 napi szenvedés után meghalt.

Sokat vesztettünk ebben a drága halottban, hazám ifjusága! Egyetlen volt a királyi családban, a ki bátyjával együtt magyar szellemben nevelkedett, a kit apja, a népszerű József főherczeg épp úgy neveltetett a mint a középosztály gyermekeitszokták nevelni. Magyar tanárokat tartott mellette nevelők gya-